

Integraal Veiligheidsplan 2013-2016
gemeente Enschede

Veiligheid als gedeelde verantwoordelijkheid

Inhoudsopgave

1. Inleiding
  - 1.1.Aanleiding
  - 1.2.Regierol gemeente
  - 1.3.Totstandkoming IVP Enschede
  - 1.4.Leeswijzer
2. Huidige situatie
  - 2.1.Subjectieve veiligheid
  - 2.2.Objectieve veiligheid
  - 2.3.Trends en ontwikkelingen
  - 2.4.Wettelijke taak burgemeester: handhaving openbare orde
3. Visie op lokale veiligheid
  - 3.1.Kerngedachte: veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid
  - 3.2.Ambitie op lokaal niveau
  - 3.3.Wijkgerichte benadering
  - 3.4.Bovenlokaal niveau
4. Context en ambities
  - 4.1.Landelijke ambities
  - 4.2.Regionale ambities
  - 4.3.Lokale ambities
5. Prioriteiten 2013-2016
  - 5.1.Veilige woon- en leefomgeving
  - 5.2.Bedrijvigheid en veiligheid
  - 5.3.Jeugd en veiligheid
  - 5.4.Fysieke veiligheid
  - 5.5.Integriteit en veiligheid
6. Overige veiligheidsthema's 2013-2016
7. Organisatie en coördinatie
  - 7.1.Politiek-bestuurlijke inbedding en lokale driehoek
  - 7.2.Veiligheid in gemeentelijke organisatie
  - 7.3.Planning en Control
  - 7.4.Communicatie
8. Financiën

Inleiding

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor het prettig wonen, werken en recreëren in Enschede. De gemeente voert de regie als het gaat om veiligheid. Echter, de gemeente kan het niet alleen. Samenwerking met de inwoners, ondernemers en veiligheidspartners is essentieel.

1.1 Aanleiding

Deze kerngedachte past in een veranderende samenleving, waarbij de maatschappelijke opgaven waar we voor staan geen exclusieve taak van de overheid (meer) zijn. Opgaven die hun beslag krijgen binnen verschillende thema's en domeinen, waaronder veiligheid. Als verzwarende omstandigheid binnen deze verandering geldt de overdracht van taken van het Rijk (en in mindere mate de Provincie) naar lokaal niveau, zoals bijvoorbeeld de transitie Jeugdzorg en de gelijktijdige bezuinigingen op rijksniveau voor veel van deze taken. Daarnaast worden er op dit moment landelijk meerdere veranderingen doorgevoerd die van invloed zijn op de (toekomstige) keuzes en inzet binnen het veiligheidsdomein. In dit kader zijn de belangrijkste ontwikkelingen de Nationale Politie en de verdergaande samenwerking op regionaal niveau middels de Veiligheidsregio Twente, RIEC Oost-Nederland en het Veiligheidshuis.

Deze bijzondere ontwikkelingen nopen om nog meer dan in het verleden keuzes te maken op welke wijze we samen met de partners het gewenste veiligheidsniveau in Enschede willen handhaven c.q. verbeteren. Een van de leidende instrumenten hierbij is de Keuzenota die in het najaar van 2013 zal leiden tot de koers waar Enschede voor staat voor de komende jaren. Veiligheid is hierbij één van de vijf thema's. De beschreven koers vormt de basis voor de inzet op dit thema voor de komende jaren. Het Integraal Veiligheidsplan geeft vanuit deze basis invulling aan de regiefunctie van de gemeente met betrekking tot de lokale veiligheid. Daarnaast zijn er nog andere aspecten aan te voeren als aanleiding voor een nieuw integraal veiligheidsbeleid:

- Het vorige beleidskader besloeg de periode 2008-2012 en was derhalve toe aan herziening;
- Tijdens de raadsinformatieavond op 19 november 2012 is er een aantal thema's besproken. De gemeenteraad heeft aangegeven nader te willen spreken over de hoofdlijnen van het veiligheidsbeleid en speerpunten voor de komende jaren.

1.2 Regierol gemeente

De gemeente heeft de regie over het lokale integrale veiligheidsbeleid. Het Kernbeleid Veiligheid van de VNG beschrijft de regierol van gemeenten als volgt: het zodanig sturen, interveniëren en in stand houden van allerlei randvoorwaarden dat de diverse betrokken partijen op het terrein van veiligheid op een effectieve manier blijven samenwerken en met elkaar een aanvaardbaar niveau van veiligheid en leefbaarheid weten te consolideren.

Het gemeentelijk veiligheidsterrein omvat een reeks van veiligheidsonderwerpen, variërend van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid. Integraal houdt in 'allesomvattend' en samenhangend. Veiligheid is integraal en strekt zich uit tot alle schakels van de veiligheidsketen (van de voorbereiding tot aan de nazorg). Daarnaast zijn bij veiligheid een veelheid aan partners betrokken en worden de dwarsverbanden tussen diverse beleidsterreinen benut.

1.3 Totstandkoming IVP voor Enschede

Het IVP is opgesteld aan de hand van een door de VNG ontwikkeld kader: het kernbeleid Veiligheid. Alle veertien Twentse gemeenten werken met dit format, dat het beleidsterrein Veiligheid onderverdeeld in vijf verschillende velden:

- Veilige woon- en leefomgeving
- Bedrijvigheid en veiligheid
- Jeugd en veiligheid
- Fysieke veiligheid
- Integriteit en veiligheid.

De prioriteiten die de komende vier jaar zijn benoemd in samenwerking met verschillende veiligheidspartners in de stad zijn dan ook ondergebracht in één van deze velden.

In de totstandkoming van dit plan zijn verschillende bronnen gebruikt, waaronder de resultaten van de Integrale Veiligheidsmonitor die eind 2011 is afgenomen onder inwoners van Enschede, verschillende beleidsdocumenten, monitoren, gegevensregistraties van partners, twee beleidssessies met veiligheidspartners en Rondetafelgesprekken met interne en externe partners.

1.4 Leeswijzer

De indeling van het Integrale Veiligheidsplan ziet er als volgt uit. In hoofdstuk 2 wordt een schets gegeven van de huidige veiligheidssituatie in de gemeente Enschede. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de visie op lokale veiligheid. In het daaropvolgende hoofdstuk wordt de context geschetst en aansluitend de ambities voor de komende jaren, zowel landelijk, regionaal als in de gemeente Enschede. In hoofdstuk vijf zijn de prioriteiten voor 2013-2016 nader uitgewerkt met daarbij een eerste beeld van een concrete aanpak. Overige thema's, die niet als prioriteit zijn benoemd maar wel reguliere inzet vereisen, komen ook in het volgende hoofdstuk aan bod. Hoofdstuk zeven licht toe hoe de organisatie en coördinatie wordt geborgd en hoofdstuk acht geeft de begroting voor de periode 2013-2016 in het kader van veiligheid in de stad.

2. Huidige situatie Enschede

In dit hoofdstuk vindt u achtergrondinformatie over de veiligheid in Enschede, die van belang is voor het bepalen van de ambities en speerpunten binnen het veiligheidsbeleid van Enschede voor de komende jaren 2013-2016. In de bijlagen kunt u, indien gewenst, de uitgebreidere achtergrondinformatie, o.a. over de veiligheidssituatie per thema, nalezen.

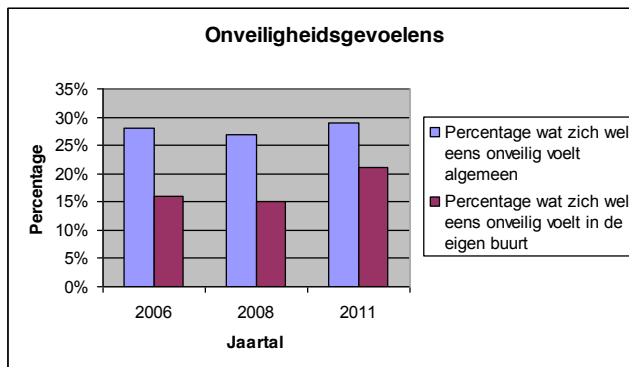
Het zicht op de veiligheidssituatie in Enschede is tot stand gekomen na analyse van een aantal elementen:

- de ervaringscijfers van de Enschedese bevolking (IVM): subjectieve veiligheid (paragraaf 2.1)
- de cijfers van partners (politie, brandweer, etc.): objectieve veiligheid (paragraaf 2.2)
- trends en ontwikkelingen (paragraaf 2.3)
- de wettelijke taak van de burgemeester: handhaving openbare orde (paragraaf 2.4)

2.1 Subjectieve veiligheid

Uit analyse van de cijfers van de Integrale Veiligheidsmonitor¹ (IVM, zie bijlage 4 voor meer informatie) komt een aantal opvallende zaken naar voren:

- de onveiligheidsgevoelens van de Enschedese bevolking zijn de afgelopen jaren gestegen (zie onderstaande grafiek)
- 32% van de Enschedese bevolking is de afgelopen 12 maanden slachtoffer geweest van een delict. Dit is meer dan in Twente (23%) en het gemiddelde van Nederland (25%).
- Enschedese burgers nemen over het algemeen minder preventieve maatregelen ter voorkoming van diefstal en inbraak dan burgers elders in Twente en in Nederland; denk hierbij aan extra sloten, buitenverlichting, 's avonds licht laten branden, etc.

2.2 Objectieve veiligheid

Uit de analyse van de politie- en brandweercijfers over de afgelopen jaren (2010-2012) blijkt dat het totaal aantal misdrijven in Enschede een lichte stijging laat zien van 2%. Veel verschillende soorten misdrijven zijn hier onderdeel van, zoals woninginbraken, zedenmisdrijven, overvallen, geweld, drugsmisdrijven, jeugdoverlast, etc.

Opvallende stijgende, negatieve trends zijn:

- een stijging van het aantal woninginbraken met 55%, van 784 in 2010 naar 1219 in 2012
- een stijging van 65% van het aantal overvallen, van 20 in 2009 naar 33 in 2012

¹ In de Integrale Veiligheidsmonitor zijn verschillende vragen gesteld aan burgers van Enschede. Dit betekent dat de cijfers bij de paragraaf Subjectieve veiligheid de ervaringen zijn van de bevolking.

- een forse stijging van zakkenrollerij; het aantal gevallen van zakkenrollen is meer dan verdubbeld in 2012 (318 gevallen) ten opzichte van 2010 (153 gevallen)
- een stijging van 24% van de drugs-drankoverlast ten opzichte van 2010, van 304 meldingen in 2010 naar 378 meldingen in 2012
- een toename van 11% van geweld op publieke plaatsen, van 664 gevallen in 2010 naar 737 in 2012

Opvallende dalende, positieve trends zijn:

- een daling van 31% bij het aantal diefstallen uit/vanaf motorvoertuigen, van 1702 in 2010 naar 1171 in 2012
- een daling van 16% bij het aantal inbraken bij bedrijven en instellingen, van 517 in 2010 naar 431 in 2012
- een daling van 44% bij het aantal overlastmeldingen van zwervers, van 451 overlastmeldingen in 2010 naar 253 meldingen in 2012
- een daling van 11% van het totaal aantal branden in Enschede in 2012 in vergelijking met 2007

Evenementen

Enschede is een stad met een groot aantal evenementen; de laatste jaren zien wij hierin ook een toename. Grote evenementen uit de laatste jaren zijn Serious Request 2012, de kampioenswedstrijden van FC Twente in 2010 en 2011, Koninginnedag, EK in 2012, etc. Deze evenementen hebben een positieve uitwerking op het imago van de stad. De evenementen zijn over het algemeen goed verlopen, o.a. door de inzet van crowd control en innovatieve methoden. De afgelopen jaren zijn hier goede ervaringen mee opgedaan.

Incidenten

Helaas hebben er zich ook een aantal incidenten/calamiteiten voorgedaan de laatste jaren in Enschede. Denk bijvoorbeeld aan het dakdrama bij de Grolsch Veste, de recente grote stroomstoring, een verdacht pakketje aan de Laaressingel, grote brand Aamsveen, wateroverlast, de recente grote branden op de meubelboulevard en omgeving. Voor deze incidenten is er opgeschaald naar een GRIP-situatie, om gecoördineerd, in samenwerking met de drie hulpdiensten, het incident te bestrijden.

2.3 Trends en ontwikkelingen

Landelijk, regionaal en lokaal zijn verschillende trends en ontwikkelingen waar te nemen die van invloed zijn op het veiligheidsbeleid en/of de organisatie en uitvoering rondom veiligheid, zoals de komst van de Nationale politie, de Wet regierol gemeenten, ontwikkelingen rondom de Veiligheidshuizen, de komst van de Veiligheidsregio's, de herindeling van het OM. In bijlage 1 kunt u hier meer over lezen.

2.4 Wettelijke taak burgemeester: handhaving van de openbare orde

De expliciete wettelijke grondslag voor de taak van de burgemeester ten aanzien van de openbare orde is neergelegd in artikel 172 Gemeentewet. Hieruit vloeit voort dat de burgemeester verplicht is om zorg te dragen voor de handhaving van de openbare orde en bevoegd is om met behulp van de politie overtredingen van wettelijke voorschriften ter zake van de openbare orde te beletten of te beëindigen.

De plicht tot zorgdragen voor handhaving van de openbare orde kent een aantal elementen: 1. De daadwerkelijke voorkoming en beëindiging van zich concreet voordoende of dreigende verstoringen van de openbare orde. Hieronder valt het feitelijk bewaren en herstellen van

de openbare orde en het zo nodig met behulp van de politie beletten of beëindigen van overtredingen van wettelijke voorschriften ter zake van de openbare orde. Ook betreft dit het nemen van maatregelen als het geven van (nood)bevelen of –verordeningen.

2. De algemene, bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten. Dit heeft betrekking op beleid inzake preventie van ordeverstoringen, in het kader van een algemene zorg voor de voorkoming van strafbare feiten, die invloed hebben op de orde en rust in de gemeentelijke samenleving. Hiervoor kunnen bestuurlijke en politieke maatregelen worden ingezet, dit ter voorkoming van strafbare feiten.

3. De uitvoering van regelingen inzake openbare orde, bijvoorbeeld beslissen op vergunningaanvragen op grond van openbare ordebepalingen in de APV.

4. Beleidsvoering: de plicht tot het voeren van beleid inzake ordehandhaving.

3. Visie op lokale veiligheid

3.1 Kerngedachte: Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Burgers en bedrijven krijgen een steeds grotere verantwoordelijkheid om bij te dragen aan veiligheid. In de politiek en de samenleving groeit de overtuiging dat burgers, bedrijven, instellingen en overheid (gemeente, politie en Openbaar Ministerie) samen verantwoordelijk zijn voor de bestrijding van overlast en criminaliteit. Kerngedachte hierbij is dat veiligheid per definitie een van de (wettelijke) kerntaken van de overheid is en blijft, waarbij de gemeente de regie heeft op lokaal niveau, maar burgers, ondernemers/ bedrijven en andere partners een expliciete eigen verantwoordelijkheid hebben op dit terrein. Deze kerngedachte past in een veranderende samenleving, waarbij de maatschappelijke opgaven waar we voor staan geen exclusieve taak van de overheid (meer) is. Veranderende werkwijzen, overheveling van taken naar lokaal niveau en bezuinigingen met betrekking tot bijvoorbeeld hulpverlening, welzijn en/of beheer kunnen indirect van invloed zijn op de veiligheidsissues op lokaal niveau. Dit geldt met name voor de het sociale domein en veiligheid. Daarbij dient continue bezien te worden op welk schaalniveau (landelijk, regionaal of lokaal) deze issues het best opgepakt kunnen worden en is een adequate afstemming tussen deze niveaus noodzakelijk.

3.2 Ambitie op lokaal niveau

Alle bovengenoemde veranderingen hebben direct of indirect effect op het thema veiligheid op lokaal niveau. De integrale aanpak laat momenteel in de praktijk nog vaak zien dat de taken en verantwoordelijkheden hoofdzakelijk bij één partner, meestal een overheidsorganisatie c.q. de gemeente, liggen. Om de genoemde effecten op te kunnen vangen en het veiligheidsniveau (en de veiligheidsbeleving) positief te kunnen blijven beïnvloeden, dient de regiefunctie van de gemeente op dit domein duidelijker vorm te krijgen. Veiligheid is en blijft per definitie één van de kerntaken van de overheid.

De ambitie van Enschede is en moet blijven: een veilige stad om te wonen, werken en recreëren. Op vele fronten stimuleert de overheid burgers en andere instellingen vaker dan in het verleden om verantwoordelijkheid te nemen. Ook in Enschede. In de praktijk beperkt dit zich echter vaak tot projecten op bepaalde thema's (bijvoorbeeld het Keurmerk Veilig Ondernemen), afstemming over de veiligheidsissues in wijk of buurt, of integrale projecten met overheid en partners die zich beperken tot een relatief klein geografisch gebied (Tattersall, Transburg).

Het daadwerkelijk breed betrekken van burgers, bedrijven, instellingen etc. in het (maatschappelijke) veiligheidsdomein, waarbij dus verantwoordelijkheden worden gedragen door iedere partner, is een noodzakelijke volgende stap om dit ook in de (nabije) toekomst te realiseren. Met name de bewoner voelt de urgentie om te komen tot deze samenwerking hoofdzakelijk in de eigen omgeving. Een eigen omgeving waar veiligheid een grote rol speelt, doch waar bewoners (individueel en gezamenlijk) in eerste instantie meestal eerst naar de overheid kijken als er zich bijzonderheden voordoen.

Daar waar de afgelopen periode veel winst is geboekt op andere terreinen, bijvoorbeeld beheer van de eigen omgeving, is veiligheid nog steeds een thema waar bewoners nagenoeg geen eigen initiatief c.q. verantwoordelijkheid nemen. Dit terwijl veiligheid en de veiligheidsbeleving sterk verbeterd kunnen worden door gezamenlijke aanpak. Daarom zal de bewustwording met betrekking tot deze mogelijkheden en het gegeven dat er individueel en gezamenlijk veel invloed is op het veiligheidsniveau (in relatie tot andere thema's) in de eigen omgeving verder ingezet moeten worden. Vanuit het Programma Veiligheid en

stadsdeelmanagement is een project gestart om te bezien of en op welke wijze bewoners zelf initiatieven kunnen ontplooiën in hun buurt of wijk die de veiligheid en de veiligheidsgevoelens positief beïnvloeden.

3.3 Wijkgerichte benadering

Burgers, bedrijven, instellingen en overheidsorganisaties werken al geruime tijd - en met succes - wijk-/ stadsdeelgericht. De volgende stap houdt in het versterken van deze wijkgerichte samenwerking, waarbij de partners meer invloed op en dus ook meer verantwoordelijkheden krijgen met betrekking tot wat in hun (woon)omgeving gebeurt. De door de stadsdelen opgemaakte wijkprogramma's, die gezamenlijk met wijkbewoners tot stand komen, zijn hierbij de volgende stap. Hierbij kunnen de nieuwe noodzakelijke organisatorische maar vooral maatschappelijke verbindingen verder vorm gegeven worden. Verbindingen die gelden voor alle thema's/ domeinen. De veranderende maatschappelijke behoefte en opvattingen van burgers, professionals, organisaties en overheid over de (in)richting van wonen, participatie, leefomgeving, welzijn & zorg én veiligheid speelt zich immers grotendeels af in dezelfde buurt/ wijk. Co-creatie moet zich op wijkniveau richten op het aangaan van vergaande samenwerking op de thema's die we hiervoor noemen. Niet binnen vaste kaders, maar ingericht naar omgeving, situatie en tijd. Inherent aan deze keuze is dat het lokale veld leidend is, het veld waar alle thema's samenkomen.

De gemeente heeft en houdt de regie op veiligheid en faciliteert/ initieert waar mogelijk. De wettelijke taken blijven van belang. Een deel van de taken met betrekking tot veiligheid zal niet toegedeeld kunnen worden op wijkniveau of is niet over te dragen aan partners. De stedelijke speerpunten en wettelijke taken zullen waar mogelijk in samenwerking met partners worden uitgevoerd.

3.4 Bovenlokaal niveau

Buiten de wijkgerichte benadering en de wettelijke gemeentelijke taken dient er gebruik gemaakt te worden van de voordelen van bovenlokaal en/of regionaal samenwerking om de effectiviteit en de efficiency te vergroten waar mogelijk. Dit kan door verdere invulling van de regionale samenwerking waar dat mogelijk is. Het blijven bezien van die taken die op regionaal niveau kunnen worden uitgevoerd (VRT of Veiligheidshuis Twente), of door samenwerking op andere schaalniveaus, is van belang.

Bijzondere aandacht dient hierbij te zijn voor innovatie binnen het veiligheidsdomein. De mogelijkheden van verdergaande innovatieve oplossingen en samenwerking op dit terrein (Hague Security Delta/ Veilige Stad) dienen verder vormgegeven te worden.

In dit plan worden met name de ambities en doelen voor de periode 2013-2016 op lokaal niveau (wijk en stedelijk) benoemd. Daar waar relevant worden de verbindingen met het bovenlokale c.q. regionale niveau aangegeven.

4. Context en ambities

4.1 Landelijke ambities²

Vanaf eind 2012 heeft de integrale veiligheidszorg te maken met een nieuw kabinet. Ook in het kabinet Rutte-Asscher is veiligheid een kerntaak van de overheid. Het kabinet ziet bij het veiliger maken van Nederland een grote rol weggelegd voor burgers en ondernemers. Burgers moeten het veiligheidsbeleid in wijken mede gestalte geven. Ondernemers hebben een grote eigen verantwoordelijkheid om preventieve maatregelen te nemen.

Het Rijk ondersteunt ondernemers in onder meer de Taskforce aanpak criminaliteit tegen bedrijven. De objectieve veiligheid (criminaliteitscijfers) wil het kabinet vergroten door daadkrachtig optreden van politie en justitie. Daarnaast moet de subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens) van burgers op straat en in de wijk verbeteren. Repressie en preventie gaan daarbij volgens de minister van Veiligheid en Justitie hand in hand.

Speerpunt van het kabinet is criminaliteit die een grote impact heeft op slachtoffers, de zogenaamde high impact crimes. Zo heeft de aanpak van overvallen, inbraken, jeugdgroepen en agressie en geweld tegen onder meer gezagsdragers en hulpverleners, prioriteit. Ook mensenhandel, georganiseerde criminaliteit, drugscriminaliteit en cybercrime hebben een prominente plek in het regeerakkoord. Cybercrime wil Rutte-Asscher aanpakken door krachten te bundelen in het Nationaal Cyber Security Centrum. Versterking van de opsporingscapaciteit bij de politie moet daaraan ook een bijdrage leveren.

4.2 Regionale ambities³

De 14 Twentse gemeenten, politie en Openbaar Ministerie werken samen met bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers om een zo ongunstig mogelijk klimaat te creëren voor het bedrijven van criminele activiteiten in Twente. Daarbij staan de volgende ambities voor ogen:

“Twente behoort tot de top 7 veiligste districten (voormalige 25 politieregio’s) van Nederland en binnen de regionale eenheid Oost staat het district Twente eind 2014 (gemiddeld) op de 2^e plaats als veiligste district”.⁴

Eerstgenoemde ambitie wordt gemeten aan de hand van de uitkomsten van de landelijke veiligheidsmonitor. Op dit moment neemt Twente landelijk gezien de 7^e plek in. De 2^e ambitie wordt gemeten aan de hand van de veiligheidsbeeldanalyse binnen de politie-eenheid Oost.

Alle lokale prioriteiten van de 14 Twentse gemeenten zijn geïnventariseerd en de volgende thema’s zijn benoemd als prioriteit voor de regio Twente voor de jaren 2013 en 2014:

- woonoverlast
- veel voorkomende criminaliteit, zoals diefstal uit woning, fietsendiefstal, etc.
- geweld:, zowel huiselijk geweld als uitgaansgeweld
- jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit
- georganiseerde criminaliteit, waaronder drugs
- verkeer

---

² Het CCV Trendsignalement 2013, Ontwikkelingen in maatschappelijke veiligheid

³ Actieplan IVZ Twente 2013-2014

⁴ Dit betreft een ambitie die we voor een langere periode nastreven in Twente waarbij wordt uitgegaan dat de inzet van partijen (w.o. politie) tenminste gelijk blijft en eenduidige registratie naar onveiligheid nader geanalyseerd wordt.

Veiligheidsstrategie Oost-Nederland

Voor de politie Eenheid Oost-Nederland is een Veiligheidsstrategie ontwikkeld voor 2013-2014. Deze strategie is opgesteld als invulling van het meerjarenbeleidsplan van de politie en laat zien hoe de politie de veiligheid in de eenheid bewaakt, begrenst en bekrachtigt. Daarbij is aandacht voor de nationale en lokale prioriteiten.

Voor de ontwikkeling van het beleid voor de politie Eenheid Oost-Nederland worden twee fasen gehanteerd. In fase 1 is voortgeborduurd op bestaande afspraken ten aanzien van prioriteiten en werkwijzen. Voor de Veiligheidsstrategie 2013-2014 is informatie opgehaald bij de 81 gemeenten uit het eenheidsgebied, het Openbaar Ministerie en de vijf korpsen, waaronder Twente.

De Veiligheidsstrategie moet gezien worden als een vrij algemeen en abstract startdocument van de nieuwe politieorganisatie. De doelen beschreven in de veiligheidsstrategie passen binnen de beleidsdoelen van de politie 2011-2014 (zoals is opgesteld door de minister van Veiligheid en Justitie in 2011), de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen en de doelen zijn afgestemd met het Openbaar Ministerie.

In 2013 en 2014 zullen de vijf regionale politiekorpsen fysiek opgaan in de nationale politie en eenheden. Hierom heeft de politie gekozen voor een relatief korte termijn van de Veiligheidsstrategie, met bescheiden ambities.

In fase 2 wordt het meerjarenbeleidsplan 2015-2018 opgesteld en in dit plan worden de accenten gelegd op de bijdrage van verschillende partners aan de gestelde doelen. De gemeenten worden hier nadrukkelijk bij betrokken.

4.3 Lokale ambities

Mede op basis van de veiligheidsanalyse zijn een aantal ambities op het gebied van openbare orde en veiligheid in Enschede afgeleid. De ambities kunnen onderverdeeld worden in inhoudelijke ambities en organisatorische ambities.

Ambities 2013-2016

1. het behouden van een positie in de top 6 van 150.000+ gemeenten op het gebied van veiligheid
2. het terugdringen van de misdrijven met een hoge impact op slachtoffers ('high impact crimes')
3. het vergroten van het veiligheidsgevoel van burgers in Enschede
4. het terugdringen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit
5. het bevorderen van de inzet van technisch ondersteunende en vernieuwende middelen
6. het verbeteren van de informatievoorziening en monitoring
7. het versterken van de ketensamenwerking met veiligheidspartners, burgers en ondernemers en het vergroten van de uitvoeringskracht

Inhoudelijke veiligheidsambities

1. Het behouden van een positie in de top 6 van de 13 150.000+ gemeenten op het gebied van veiligheid

Enschede heeft een aantal jaren in de top 3 gestaan van veiligste 150.000+ gemeenten in Nederland. De laatste jaren is Enschede gezakt naar de 6^e of 5^e plek. Veiligheid wordt in de Atlas voor Nederlandse gemeenten gemeten aan de hand van een gewogen

samengestelde index op basis van het aantal geweldsmisdrijven en vernielingen. Deze daling vanuit de top 3 naar de top 6 is o.a. het gevolg van een stijging van het aantal misdrijven in Enschede, waaronder geweld. Met de 2^e ambitie, zie hieronder, streven we ernaar om binnen de top 6 te blijven van veiligste 150.000+ gemeenten.

2. Het terugdringen van de misdrijven met een hoge impact op slachtoffers

Uit de analyse komt naar voren dat er in Enschede een toename is van misdrijven, die een hoge impact hebben op de slachtoffers. Zowel de gemeente, politie als het OM willen zich hier meer op richten. Het gaat dan bijvoorbeeld om woninginbraken, geweld en overvallen.

3. Het vergroten van het veiligheidsgevoel van burgers in Enschede

Uit de analyse blijkt dat de onveiligheidsgevoelens zijn toegenomen in Enschede de laatste jaren. Het is van belang om aandacht te schenken aan de veiligheidsbeleving van burgers.

Een filosofie die in het land gehanteerd wordt ten aanzien van veiligheidsbeleving is dat het van belang is te onderzoeken of een veiligheidsprobleem ook zo ervaren wordt door de bevolking. Als men het als een probleem ervaart, dan is het van belang er over te communiceren. Maar als men het niet als een probleem ervaart, en de overheid communiceert erover, dan kan het ook averechts werken, doordat het dan onveiligheidsgevoelens wellicht aanwakkert.

In Rotterdam wordt middels een project 'De Tafel van Twaalf' communicatie als middel ingezet om te onderzoeken of dit effect heeft op de veiligheidsbeleving.

Daarnaast geldt over het algemeen dat wanneer burgers betrokken zijn bij de aanpak van veiligheid (bijvoorbeeld door de nieuwe acties zoals Burgernet) of het gevoel hebben erbij betrokken te zijn, dat dit een positief effect heeft op de veiligheidsbeleving.

Het is de moeite waard om te onderzoeken of bovenstaande methoden en filosofieën ook in Enschede toegepast zouden kunnen worden.

4. Het terugdringen van jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Bij jeugd en veiligheid is het van belang om problemen in de toekomst te voorkomen en (een deel van) de problemen die nu bestaan weg te nemen. Integraliteit (systeembrede- en leefgebiedendekkende aanpak) is hierbij het sleutelwoord.

De aandacht gaat daarbij uit naar zowel de gezinsaanpak, individuele als de groepsaanpak. Uiteraard is ook preventie noodzakelijk om problemen al in een vroegtijdig stadium te voorkomen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om een goede voorlichting, opvoedingsondersteuning, betrokkenheid van centra voor jeugd en gezin, scholen en jongerenwerk.

Organisatorische veiligheidsambities

5. Het bevorderen van de inzet van technisch ondersteunende en vernieuwende middelen

Veiligheid richt zich op het voorkomen van ontwrichting van de maatschappij door de reductie van dreigingen en het beschermen van belangen die voor de samenleving vitaal zijn. De beelden ten aanzien van veiligheidssituatie in Nederland is sterk in beweging, met als onderstroom de behoefte aan preventie en bestrijding van onveiligheid. Het borgen van veiligheid in de breedste zin van het woord wordt steeds complexer. Inhoudelijk: de bedreigingen veranderen voortdurend, burgerparticipatie neemt toe, er ontstaat

samenwerking tussen publieke en private beveiligers etc. Ten aanzien van de handhaving van veiligheid (in de openbare ruimte) is de lokale overheid een belangrijke partij.

Traditionele oplossingen zijn daarbij niet genoeg. Vernieuwing, innovatie is noodzakelijk. Maar alleen technologische oplossingen zijn niet voldoende. Efficiëntere werkwijzen, flexibele inzet en natuurlijk delen van verantwoordelijkheden zijn nodig.

Ontwikkelingen op het gebied van bestuur, netwerken, technologie, economie en social media zijn tegenwoordig aan de orde van de dag. Deze ontwikkelingen kunnen ook een bijdrage leveren op het gebied van veiligheid. De gemeente Enschede zet in op innovatie om te komen tot meer veiligheid voor de stad Enschede, in samenwerking met o.a. publieke en private partners, de Veiligheidsregio Twente, het Kennispark van de Universiteit Twente, etc.

Bij alle speerpunten die benoemd staan voor de komende jaren wordt gekeken of er innovatieve oplossingen mogelijk zijn die de veiligheid kunnen vergroten. Hierbij wordt er intensief samengewerkt met andere steden. Onder meer in het kader van de Hague Security Delta en het project de Veilige Stad. Gezamenlijk met onder meer de Veiligheidsregio Twente, de Universiteit Twente en Thales wordt verder uitgewerkt op welke wijze kennis en innovatie kunnen bijdragen aan een veiliger woon- werk- en leefomgeving en worden de aldus gevormde innovatieve instrumenten ingezet voor dit doel.

6. Het verbeteren van de informatievoorziening en monitoring

De voortgang en monitoring van de diverse prioriteiten binnen het veiligheidsbeleid is sterk afhankelijk van de voorhanden zijnde relevante informatie. Dit willen we bereiken door middel van inzet van specifieke informatiesystemen. Dat geeft de gemeente Enschede de mogelijkheid om op adequate wijze haar regierol in te vullen en de gestelde prioriteiten en doelen te monitoren en waar nodig, in afstemming met de partners, eventueel bij te stellen.

Daarnaast is het van belang dat er informatie over specifieke onderwerpen danwel specifieke personen, zoals bijvoorbeeld bij risicojeugd, tussen partners tijdig, volledig en met behoud van privacy wordt uitgewisseld. Verzamelen, verrijken en delen zijn hierin de kernwoorden.

7. Het versterken van de ketensamenwerking met veiligheidspartners, burgers en ondernemers

Om effectief te kunnen sturen moet er een duidelijk toekomstbeeld zijn met gedeelde ambities en koers. Het IVP moet daaraan bijdragen. Veiligheid vraagt om een samenhangende aanpak, gericht op bepaalde doelgroepen en/of thema's, de stad en de stadsdelen en regionale samenwerking op verschillende onderdelen. Een goede informatiepositie en informatievoorziening zijn hierbij van cruciaal belang.

Daarnaast is het veiligheidsbeleid en de uitvoering daarvan verdeeld over verschillende partijen (burgers, overheidsinstellingen, andere organisaties, bedrijven), maar ook binnen de gemeentelijke organisatie. Er is een veelvoud van partners/organisaties betrokken, en slechts een beperkt deel houdt zich bezig met daadwerkelijke uitvoering op het veiligheidsgebied. Sturing hierop vanuit de gemeente is noodzakelijk. Dit IVP is het kader waarbinnen die sturing plaats vindt.

Tot slot is het van belang om de interactie met burgers en de participatie van burgers op het gebied van veiligheid te bevorderen. Burgers betrekken bij veiligheid heeft een positieve

invloed op hun beleving. Bovendien helpt participatie om verwachtingen realistischer te maken.

Metafoor voor ketensamenwerking in het veiligheidsdomein

Professor Hans Boutellier (bijzonder hoofdleraar Veiligheid en burgerschap VU Amsterdam) gebruikt de metafoor van een voetbalveld voor de ketensamenwerking bij veiligheid.

De kern van het programma is de opvatting dat veiligheid een ordenend principe is. Verschillende niveaus in de samenleving zijn van belang voor de organisatie van veiligheid. Hans Boutellier verduidelijkt dit aan de hand van de metafoor van een voetbalveld. Onveiligheid is de tegenpartij. Het strafrechtelijk systeem staat in de goal om in de laatste instantie aanvallen op de veiligheid af te slaan. Maar de keeper kan dit niet alleen. De verdediging voor de goal wordt dan ook gevormd door professionele veiligheidsbewakers als politie, particuliere bewaking en justitiële jeugdzorg, die zich bezighouden met risicobeheersing. Veiligheid behelst echter meer dan strafrecht en risicobeheersing. Meer richting het middenveld bevinden zich organisaties die niet direct met veiligheid te maken hebben, maar wel relevant zijn, zoals scholen, woningcorporaties, welzijnsinstanties, zorginstellingen, etc. Deze partijen houden zich bezig met normen. Voorin het veld staan de burgers en de sociale verbanden tussen de burgers, het sociaal kapitaal. Dit voetbalveld met zijn opstelling van organisaties en instanties is een vorm van ordening.

Het plaatje hieronder maakt bovenstaande visueel.

5. Prioriteiten voor 2013-2016

5.1 Veilige woon- en leefomgeving

Dit veiligheidsveld kent de volgende speerpunten:

- het bevorderen van de veiligheidsbeleving van burgers
- de aanpak van high impact crimes, zoals woninginbraken en overvallen
- het terugdringen van geweld, inclusief huiselijk geweld

Extra: het bevorderen van de veiligheidsbeleving van burgers

De onveiligheidsgevoelens van inwoners van Enschede zijn de afgelopen jaren gestegen, zowel algemeen als in de eigen buurt. Dit komt ook naar voren in het vermijdingsgedrag van Enschedeërs. Burgers van Enschede vermijden vaker specifieke situaties (deur niet open doen, plekken vermijden, etc.) dan elders in Twente of in Nederland. Tevens voelen Enschedeërs zich relatief vaker dan andere burgers van Nederland onveilig op specifieke plekken. Bovenaan staan plekken waar jongeren rondhangen, maar liefst 50% van de Enschedeërs voelt zich op dergelijke plekken onveilig.

Doel: het percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt terugbrengen van 22% in 2012 naar 18% in 2016.⁵

Er wordt een project uitgevoerd waarin de veiligheidsbeleving centraal staat. Een voorbeeld van een project dat een positieve invloed blijkt te hebben op de veiligheidsbeleving is de Tafel van Twaalf, zoals dat in Rotterdam is ingevoerd. Binnen dit project blijkt burgerparticipatie een belangrijk middel om het doel te bereiken. Binnen ons project kunnen de ervaringen uit Rotterdam meegenomen worden.

Extra: de aanpak van high impact crimes

Woninginbraken, geweld, straatroven en overvallen zijn misdrijven die een hoge impact hebben op de slachtoffers; de zogenaamde high impact crimes.

De laatste jaren is het aantal high impact crimes toegenomen, zowel landelijk, regionaal als in Enschede. De aanpak van deze misdrijven vraagt een integrale aanpak. Om de stijging van de afgelopen jaren om te zetten in een daling, is het cruciaal dat de veiligheidspartners (gemeente, politie, Openbaar Ministerie, bewoners, woningcorporaties, ondernemers etc.) gecoördineerd naar een oplossing werken.

Rode draad in de aanpak is optimalisering van preventie, het terugdringen van het aantal delicten en het verhogen van opheldering/opsporing. Vanuit het IVZ-platform is een regionale toolkit ontwikkeld voor de aanpak van woninginbraken; daarnaast is er vanuit het Donkere Dagen Offensief een pakket aan maatregelen dat ingezet kan worden om bijvoorbeeld de overvallen tegen te gaan.

Doel: een daling van het aantal high impact crimes

- **een daling van 10% van het aantal woninginbraken**
- **een daling van 10% van het aantal overvallen**
- **een daling van 15% van het aantal geweldsdelicten**
- **een daling van 10% van het aantal straatroven⁶**

⁵ Streven is 17% in 2017, conform programmabegroting.

⁶ Deze daling wordt afgezet ten opzichte van het gemiddelde aantal misdrijven in de afgelopen drie jaren (2010, 2011 en 2012). Gemiddelde aantal woninginbraken, berekend over 2010 t/m 2012, is 1025, 36 overvallen, 1265 geweldsdelicten en 45 straatroven per jaar. Hierbij moet rekening worden

Er wordt een Integraal Plan van Aanpak opgesteld voor het tegengaan van high impact crimes. Een belangrijk onderdeel hierbinnen is de preventie. Daarom wordt er een preventieproject uitgevoerd tegen woninginbraken en overvallen. Tevens is het denkbaar dat het Keurmerk Veilig Wonen een impuls krijgt. Communicatie over deze preventie maatregelen is van groot belang.

Dit sluit aan bij de conclusie die getrokken is uit de IVM: Enschedese burgers nemen over het algemeen minder preventieve maatregelen ter voorkoming van diefstal en inbraak dan burgers elders in het land.

Extra: het terugdringen van (huiselijk) geweld

Veel vormen van geweld vallen onder de term huiselijk geweld, zoals partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld. Dit maakt huiselijk geweld tot een breed begrip dat meerdere beleidsterreinen bestrijkt.

Huiselijk geweld

In de Monitor Huiselijk Geweld Twente is te zien dat er in Enschede in 2011 1245 huiselijk geweld incidenten geregistreerd waren bij de politie. Het gaat hier om geregistreerde cijfers, het werkelijke aantal zal groter zijn. Sinds maart 2009 heeft de burgemeester de bevoegdheid om plegers van huiselijk geweld voor tien dagen de toegang tot de woning te ontzetten (Wet tijdelijk huisverbod). Het doel is om gedurende de tien dagen de hulpverlening te starten om het geweld uiteindelijk te stoppen. In Enschede worden jaarlijks ca. 90 huisverboden opgelegd.

In Twente is er een intensieve aanpak van huiselijk geweld waarbij de zorg en veiligheidsketen met elkaar samenwerken. Door gewijzigde afspraken is er sprake van een grote toename in meldingen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG). Terwijl door de invoering van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling vanaf juli 2013 er nog meer meldingen te verwachten zijn. De samenwerking tussen politie, SHG en Bureau Jeugdzorg vormt de kern bij een effectieve aanpak. Vanaf 2015 zal er met de komst van de nieuwe Jeugdwet sprake zijn van een geïntegreerd Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en kindermishandeling. Een ander belangrijke ontwikkeling in de aanpak huiselijk geweld voor de komende jaren is het structureel vorm geven van de aanpak van de ernstigste huiselijk geweld zaken met een hoog risico-inschatting.

De komende jaren zal er extra inspanning geleverd moeten worden om de toename aan meldingen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld op te pakken.

Daar zullen capaciteit en middelen mee gemoeid zijn; actie hiervoor ligt bij WZW. In welke mate er extra capaciteit nodig is, is afhankelijk van een aantal factoren. Allereerst worden de komende jaren (2013 en 2014) benut om in het kader van de transitie jeugdzorg een nieuwe werkwijze samen met BJZO/AMK te ontwikkelen in geval van huiselijk geweld waarbij kinderen betrokken zijn. Daarnaast is het afhankelijk van in hoeverre partijen als politie en OM hun inzet overeind kunnen houden. Indien dit niet het geval is zal er meer gevraagd worden van het SHG en de andere ketenpartners.

De doelstelling in Twente is het geweld in een zo vroeg mogelijk stadium te stoppen, terug te dringen en de negatieve gevolgen te verminderen.

---

gehouden met een aantal sociaal-economische factoren, zoals bijvoorbeeld de economische crisis, die van invloed kunnen zijn op deze trends.

Doel: Tegelijk met de (repressieve) aanpak van huiselijk geweld willen we in Enschede een slag maken om de problematiek van huiselijk geweld eerder in beeld te krijgen en mensen bewust te maken van dit probleem.

Er wordt een preventieproject uitgevoerd in Enschede om huiselijk geweld tegen te gaan en mensen bewust te maken. Doel van dit project is om een scan te maken bij Enschedese organisaties of ze een meldcode hebben en of ze er al mee werken. Daarnaast wil men ondersteuning bieden door middel van gespreksvoeringstrainingen.

5.2 Bedrijvigheid en veiligheid

De invoering en handhaving van de nieuwe Drank- en Horecawet is binnen dit veiligheidsveld speerpunt.

Extra: de invoering en handhaving van de nieuwe Drank- en Horecawet

De nieuwe Drank- en Horecawet (DHW) raakt verschillende beleidsterreinen, namelijk gezondheidsbeleid, horecabeleid, openbare orde en veiligheid en de handhaving. Om op een goede manier invulling te geven aan de doelen van de nieuwe wet is een integrale benadering vanuit deze beleidsvelden noodzakelijk. De regie hiervoor ligt bij het team Veiligheid. De uitvoering van de handhaving van de nieuwe wet ligt bij Leefomgeving.

Doel: adequate uitvoering van de Drank- en Horecawet op Enschedese schaal.

Er is een integrale projectgroep in het leven geroepen die zich richt op de implementatie van de nieuwe Drank- en Horecawet. Dit valt onder regie van het team Veiligheid (binnen bestaande capaciteit). De handhaving echter is extra ten opzichte van de huidige taken. Een voorstel voor de implementatie van de DHW en alle consequenties die dit met zich mee brengt wordt binnenkort aan het college en de raad voorgelegd.

5.3 Jeugd en veiligheid

Dit veiligheidsveld kent het volgende speerpunt :

- de aanpak van jeugdoverlast en het terugdringen van jeugdcriminaliteit

Jeugdoverlast en – criminaliteit zijn onderwerpen die al jaren een belangrijk onderwerp zijn binnen het veiligheidsbeleid. De cijfers laten een redelijk stabiele trend zien. Toch zijn beide punten wel als speerpunt geformuleerd, mede vanwege de impact op de jongeren zelf en de omgeving.

Extra: de aanpak van jeugdoverlast en het terugdringen van jeugdcriminaliteit

De aanpak van jeugdoverlast en –criminaliteit in Enschede spitst zich aan de ene kant toe op specifieke aspecten per stadsdeel, aan de andere kant is er een stedelijke aanpak noodzakelijk. Het vormgeven van de stedelijke aanpak is prioriteit voor de komende periode.

Op dit moment is de jeugdgroepen aanpak in Stadsdeel Zuid en West al in volle gang. Integraliteit (systeembrede- en leefgebiedendekkende aanpak) is hierbij het sleutelwoord. De nieuwe shortlists (gerekend in oktober 2013) zullen ook groepen uit de andere stadsdelen opleveren.

Er zijn veel zaken in ontwikkeling. Zo wordt er gewerkt aan een regionaal opschalingsmodel voor de zwaarste groep risico jongeren.

In stadsdeel Zuid is al een start gemaakt met een Plan van aanpak, waarbij ingezet wordt op twee koersen, namelijk het verbeteren van de 0^e en 1^e lijnsvoorzieningen en de aanpak van

overlastgevende groepen, conform de shortlist, inclusief de aanpak van het gezin. De effecten van deze aanpak moeten in het voorjaar 2014 meetbaar zijn.

We willen op basis van de opgedane ervaringen het jeugd(groepen)beleid stadsbreed uitrollen. Hierbij zal sprake moeten zijn van een samenhangend beleid (dus stadsdeeloverstijgend). De aanpak zal moeten worden ingebed/aangehaakt bij de lokale zorgstructuur. Omdat het om grote aantallen jongeren gaat die versnipperd in Enschede in beeld zijn is continu een up-to-date totaaloverzicht nodig, al is het alleen maar om te voorkomen dat jongeren op meerdere plekken tegelijk worden besproken. Een toereikend informatiesysteem hiervoor is gewenst.

Daarnaast is het noodzakelijk dat iemand als (tijdelijk) projectleider deze klus in de breedte oppakt. Om een samenhangende gestroomlijnde aanpak te kunnen realiseren, is projectleiding in de eerste fase gewenst.

Vanwege alle ontwikkelingen die gaande zijn (ook in het sociale domein) is het nu nog niet mogelijk om concreet te benoemen wat de exacte gevraagde investering op het gebied van jeugdgroepen aanpak zal zijn. Wel is het een onderwerp dat hoog op de agenda staat, waarbij de verbinding tussen sociale en veiligheidsaspecten en de inzet op beide aspecten veel aandacht verdient.

Doel: Voorkomen van nieuwe aanwas van jeugdcriminaliteit door vroegtijdige preventieve inzet. Dit wordt onderdeel van een stedelijk project dat bekijkt hoe 0^e en 1^e lijnsvoorzieningen verbeterd kunnen worden en dit zal ook in andere wijken gaan plaatsvinden. Het doel van het stedelijk proces visievorming nulde en eerste lijn is het vroegtijdig en relatief eenvoudig (effectiever en normaler) oplossen van problemen en daarmee voorkomen van duurdere zorg.

5.4 Fysieke veiligheid

Dit veiligheidsveld kent verkeersveiligheid als speerpunt .

Extra: het bevorderen van de verkeersveiligheid

De politiecijfers van de laatste drie jaren laten een toename zien in het aantal gevallen verkeersoverlast, wat bestaat uit parkeerproblemen en verkeersstremming.

Daarnaast is er in de IVM gevraagd naar de ervaringen van de Enschedese bevolking ten aanzien van een aantal onderwerpen, zoals te hard rijden, parkeeroverlast, geluidsoverlast verkeer en agressief verkeersgedrag. Bij al deze onderwerpen wijkt Enschede in negatieve zin af van het Twentse en landelijke gemiddelde.

Doel: het bevorderen van de verkeersveiligheid in Enschede.

Het bestaande project Gedragsbeïnvloeding wordt voortgezet. Daarnaast is het van belang dat de basis werkzaamheden rondom de parkeerhandhaving blijven bestaan. Capaciteit en middelen hiervoor zijn geraamd binnen de Programma's Stedelijke Ontwikkeling en Leefomgeving.

Project gedragsbeïnvloeding⁷

Een belangrijke manier om het aantal verkeersdoden en gewonden te beperken, is gedragsbeïnvloeding. Doelgroepgerichte voorlichting en handhaving werkt preventief. Via

---

⁷ Enschede veilig vooruit, Verkeersveiligheidsplan 2010-2014

intentieverklaringen verplichten gemeenten in Overijssel zich om jaarlijks minstens 2 euro per inwoner te besteden aan niet-infrastructurele verkeersveiligheid. Voor alle leeftijdscategorieën zijn er voorlichtings- en educatieprojecten.

Onder gedragsbeïnvloeding vallen de thema's educatie, communicatie en handhaving. In nauwe samenwerking met partners als ROVO, Regio Twente en politie is daar al jaren veel aandacht voor en is er een goede, stevige basis van gedragsbeïnvloedende activiteiten ontstaan. Dit 'basispakket', waar nodig aangescherpt, zal ook in de komende jaren een centrale plek krijgen in de aanpak gedragsbeïnvloeding.

Doel van de educatie, communicatie en handhaving is bij te dragen aan voldoende kennis, een goede attitude en een verantwoord gedrag bij alle verkeersdeelnemers.

Budget voor deze educatie- en communicatieprojecten voor gedragsbeïnvloeding in het verkeer is beschikbaar binnen het Programma Stedelijke Ontwikkeling.

5.5 Integriteit en veiligheid

Dit veiligheidsveld kent de volgende speerpunten:

- Het tegengaan van georganiseerde criminaliteit, samen met de partners
- Het tegengaan van heling

Extra: het tegengaan van georganiseerde criminaliteit

De laatste tijd zijn er diverse trends en ontwikkelingen waar te nemen op het gebied van georganiseerde criminaliteit in Nederland. Dit lijkt zich ook in Enschede voor te doen; dit heeft zich echter nog niet vertaald in objectieve gegevens.

Landelijk blijkt dat de grens tussen legale en illegale activiteiten steeds dunner wordt. Verder inzoomen op dergelijke activiteiten op dit grensvlak is gewenst om georganiseerde criminaliteit adequaat tegen te kunnen gaan. Het RIEC heeft hennep, mensenhandel, vastgoedcriminaliteit en witwassen reeds als prioriteit benoemd. Daarnaast willen we in Enschede graag snel kunnen inspelen op de lokale ontwikkelingen.

Enkele bijzonderheden die o.a. tijdens de multidisciplinaire integrale acties (MIA) zijn geconstateerd in Enschede:

- Smart- en Growshops-achtige zaken met een zeer beperkt assortiment die nagenoeg geen omzet hebben. Bij deze zaken is al twee keer een aanzienlijke hoeveelheid hennep aangetroffen. Momenteel worden per jaar ongeveer 7 zaken bezocht.
- Gokken; "sportstichtingen" die vaak tot doel hebben "het bevorderen van sport en het bijeenbrengen van minder kansrijke doelgroepen" schieten als paddenstoelen uit de grond. Hier wordt gegokt op voetbalwedstrijden in binnen- en buitenland.

Doel: georganiseerde criminaliteit samen met de partners tegengaan:
- Voorkomen dat criminelen gefaciliteerd worden   - Zorgen dat de onder- en bovenwereld zich niet vermengen   - Doorbreken van economische machtsposities die criminelen met zwart kapitaal opbouwen

Tenslotte willen we voorkomen dat coffeeshops en horecabedrijven criminaliseren. Daarom speelt de Wet BIBOB een belangrijke rol op de terreinen van horeca en coffeeshops. Hiermee kan worden voorkomen dat ongewild allerlei criminele activiteiten worden gefaciliteerd. Er gaat zowel een preventieve als repressieve werking van uit. Gelet op de

ontwikkelingen binnen de horecabranche in Enschede wordt deze wet steeds meer toegepast.

Het RIEC zal gericht onderzoek verrichten op een aantal specifieke onderwerpen die op de scheidslijn van legale en illegale activiteiten plaatsvinden, zoals hierboven benoemd. Afhankelijk van de uitkomsten stellen we voor om extra gerichte (MIA)-acties in te zetten of te onderzoeken welke andere integrale interventiemogelijkheden er zijn. Dit vraagt dan wel extra capaciteit binnen de gemeente en de externe handhavingpartners waarvoor nog wel commitment moet komen.

Extra: het tegengaan van heling

Er zijn signalen uit de praktijk dat er een toename is van het aantal aangeboden gestolen goederen (heling). Heling is onderdeel van de aanpak woninginbraken en diefstallen; immers, de gestolen goederen worden aangeboden en daarmee wordt een afzetmarkt gecreëerd voor woninginbrekers en dieven.

De bestrijding van heling is een goede manier om diefstallen en andere misdrijven aan te pakken. Indien er geen afzetmarkt meer is voor gestolen goederen, heeft het strafbare feit "diefstal" minder nut. Dit heeft direct resultaat voor met name kruimeldiefstallen (de meest voorkomende diefstallen), maar ook voor de grotere (georganiseerde) diefstallen. Indirect werkt dit ook door op de aanpak van overige illegale situaties (uitkeringen, illegale bedrijven etc.), die aan heling gerelateerd zijn.

Doel: het verstoren van de afzetmarkt voor gestolen goederen en het vergroten van de pakkans van woninginbrekers, dieven en helers.

Het helingregister zal worden gedigitaliseerd (digitaal opkopingsregister). Handelaren in gebruikte goederen moeten verplicht een inkoopregister bijhouden van de verkopers en de ingekochte goederen, op basis van artikel 437 van het wetboek van Strafrecht. In de Algemeen Plaatselijke Verordening kan de burgemeester vastleggen dat naast een papieren ook het digitale opkopersregister dienst doet als een doorlopend en gewaarmerkt register zoals bedoeld in de wet.

Middels het digitale register kan de politie op ieder moment van de dag het register raadplegen, in tegenstelling tot de huidige situatie, waarin het papieren register 1x per maand wordt ingezien.

6.Overige veiligheidsthema's 2013-2016

Naast de hierboven genoemde prioriteiten, zijn er ook reguliere werkzaamheden die uitgevoerd worden gedurende deze beleidsperiode 2013-2016 binnen het Team Veiligheid danwel Programma Veiligheid.

Bevoegdheden burgemeester Openbare Orde en Veiligheid

Op grond van onder andere de Gemeentewet heeft de burgemeester een aantal bevoegdheden voor het bewaken van de openbare orde. Deze bevoegdheden vragen in toenemende mate om feitelijke toepassing. Het betreft onder meer:

- Het uitvoeren van de Wet tijdelijk huisverbod;
- Het toepassen van de Wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast (MBVEO). De wet maakt het mogelijk om overlast door voetbal aan te pakken, maar ook om voor meer situaties gebiedsverboden op te leggen en een bestuurlijke aanpak van overlast door 12-minners;
- De inzet van cameratoezicht ter bevordering van de signalering van (dreigende) verstoring van de openbare orde;
- Sluiten van panden waarvan bewezen is dat vandaaruit harddrugs wordt verhandeld;
- Toepassen BIBOB bij o.a. aanvragen horecaverunningen, coffeshops, vechtsportgala's.

Daarnaast zal ook uitvoering gegeven worden aan:

- de intensivering van de afstemming met FC Twente, OM en politie, met betrekking tot voetbalwedstrijden en mogelijke inzet bevoegdheden burgemeester.
- Implementatie en handhaving van de nieuwe Drank- en Horecawet

Beheerorganisatie Veiligheidshuis Twente

Het veiligheidshuis verbindt netwerken in strafrecht, veiligheid en zorg om daarmee effectieve interventies te doen bij individuen en groepen met een hoog risico op recidive en/of complexe problematiek. Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft besloten om per 2013 de bijdrage voor de veiligheidshuizen via het Gemeentefonds aan de 25 zetelgemeenten van de veiligheidsregio's uit te keren. Enschede is de zetelgemeente voor de regio Twente en is daarmee de beheersorganisatie voor het Veiligheidshuis Twente. Vanaf 2014 zullen alle 14 gemeenten in Twente o.b.v. het aantal inwoners financiële bijdrage leveren aan het Veiligheidshuis Twente.

Beheer RIEC-ON

In 2007 zijn op basis van het programma 'Bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad' Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) opgericht. De RIEC's stimuleren en ondersteunen de geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit. In 2013 is het RIEC administratief vanuit het programma Economie en Werk ondergebracht in het programma B&M. Inmiddels is door het ministerie van V&J besloten in ieder geval voor de periode 2014-2017 subsidie te verstrekken voor het organiseren van RIEC's in Nederland. De gemeente Enschede draagt hiervoor ca. 23.000 euro bij als cofinanciering van 735.000 euro subsidie.

Brandweer en veiligheidsregio Twente

De uitvoering van de wettelijke taak crisisbeheersing is ondergebracht bij de Veiligheidsregio Twente. De burgemeester blijft echter verantwoordelijk voor de crisisbeheersing. De inrichting van de crisisbeheersing moet voldoen aan de landelijke regelgeving. De gemeente levert voor de voorbereiding op crises en bij calamiteiten capaciteit aan de Veiligheidsregio Twente om deze doelstelling te behalen.

De uitvoering van de wettelijke taak brandweerzorg is per 2013 ondergebracht bij de Veiligheidsregio Twente. Hier valt dan ook de Brandweer Twente onder. De burgemeester blijft verantwoordelijk voor de brandweerzorg in de gemeente. Brandweer Twente innoveert en werkt er zichtbaar aan om haar specialistische taken in (inter)regionale en landelijke samenwerking te organiseren. Brandweer Twente richt zich daarnaast op optimalisering van de dekkingsgraad en brandveilig leven.

Samenwerking op het gebied van veiligheid

Signalering van onveiligheid, veiligheidsrisico's en verloedering wordt gedaan door verschillende partners: stadsdeelmanagement, stadsdeelbeheer, corporaties, Alifa, politie, wijkraden, bewoners etc. Afstemming van de maatregelen vindt plaats in verschillende multidisciplinaire overleggen, op verschillende niveaus: de lokale driehoek, stadsdeelteams, COVZO-overleg, wijkfunctionarissenoverleggen, etc. Daarnaast worden periodiek wijkstouwen georganiseerd om onveiligheid en verloedering te signaleren.

Deze signalen worden opgepakt vanuit de verschillende programma's van de gemeente Enschede, in samenwerking met de andere partners. Denk hierbij aan:

- Aanpak (woon)overlast (WZW, Veiligheid)
- Huiselijk geweld (WZW, Veiligheid)
- Fysieke kwaliteit woonomgeving (Leefomgeving, Stedelijke Ontwikkeling, Stadsdeelmanagement i.s.m. Stadsdeelbeheer)
- Veilig Ondernemen en Veilig Uitgaan (horecavereniging, SDM, ondernemers)
- Veilige evenementen (afdeling Vergunningen, Veiligheid)
- Vroegsignalering jeugd (O&O, SDM, Veiligheid)
- Terugkeer risicopersonen en nazorg detentie (E&W, Veiligheidshuis, Wijkteams, Veiligheid)
- Fysieke veiligheid, inrichting infrastructuur ten aanzien van verkeer (Leefomgeving, Stedelijke Ontwikkeling, Veiligheid)

Deze bovengenoemde taken vragen nu niet direct om extra inzet, maar activiteiten en inzet op deze thema's passen binnen de huidige reguliere inzet en middelen⁸.

---

⁸ Overigens is er in zijn algemeenheid een onderscheid tussen de handhaving van overlast, wat gebeurt door BOA's van de gemeente, en handhaving van strafbare feiten, wat gebeurt door politie.

7.Organisatie en coördinatie

Om effectief te kunnen sturen moet er een duidelijk toekomstbeeld zijn met gedeelde ambities en koers. In de voorgaande hoofdstukken is dit weergegeven. Veiligheid vraagt om een samenhangende aanpak, gericht op bepaalde doelgroepen en/of thema's, de stad en de stadsdelen en regionale samenwerking op verschillende onderdelen. Hierbij zijn een goede informatiepositie en informatievoorziening cruciaal voor een gezamenlijke probleem- of risicoanalyse. Vanwege de complexiteit en noodzakelijke integriteit moeten kennis, ervaring en affiniteit gebundeld en gewaarborgd zijn.

Hieronder staat kort de organisatie en borging weergegeven. De lokale aanpak staat centraal met nieuwe doelen om in de veranderende omgeving aan lokaal veiligheidsbeleid richting te kunnen geven.

7.1. Politiek-bestuurlijke inbedding en de lokale driehoek

De Raad stelt de beleidskaders vast en controleert de uitvoering. De raad heeft budgetrecht en kan middelen beschikbaar stellen. Politiek zijn vooral de onderwerpen van belang die betrekking hebben op de inperkingen van vrijheden van mensen versus de beoogde mate van veiligheid. Voorbeelden zijn cameratoezicht en preventief fouilleren. In de afgelopen jaren heeft de Raad middels moties en vragen richting gegeven aan het veiligheidsbeleid.

Voor veiligheid is het gehele College van B&W verantwoordelijk. Het integrale karakter van veiligheid maakt het noodzakelijk dat niet vanuit één perspectief naar veiligheid gekeken wordt. Binnen het college is de burgemeester de coördinerend portefeuillehouder veiligheid. Naast de coördinatie van het veiligheidsbeleid heeft de burgemeester nog een aantal specifieke portefeuilles, namelijk openbare orde, criminaliteitspreventie, brandveiligheid en rampenbestrijding. Tevens heeft de burgemeester van Enschede ook gezegd over de politie voor zover het de handhaving van de openbare orde betreft. De overige portefeuilles die te maken hebben met veiligheid zijn verdeeld over de verschillende wethouders, zoals milieu- en externe veiligheid, zorg, verkeersveiligheid en leefbare en veilige leefomgeving.

In de lokale driehoek maken de burgemeester en officier van justitie tezamen met de politie afspraken over de aanpak van onveiligheid.

7.2. Veiligheid in de gemeentelijke organisatie

Begin 2013 is er een Programmaoverleg Integrale Veiligheid in het leven geroepen. Centraal in dit overleg staat het bespreken en monitoren van het Integraal Veiligheidsbeleid gemeentebreed, waarin de onderlinge samenhang tussen de programma's op het gebied van veiligheid van belang is.

Naast de burgemeester en de gemeentesecretaris zijn alle programma's die een relatie hebben met veiligheid vertegenwoordigd vanuit strategisch/tactisch niveau; na besluitvorming over het IVP zal de verdere integrale uitwerking binnen de gemeentelijke organisatie via dit overleg vorm moeten krijgen. Gesproken wordt over het proces en integrale afstemming over de inzet, maar ook over casuïstiek, waar nodig. De mogelijkheid bestaat dat portefeuillehouders uit het college aansluiten, indien nodig.

Naast het Programmaoverleg dat op strategisch/tactisch niveau het veiligheidsbeleid bespreekt, vinden er op operationeel niveau nog diverse andere overleggen plaats, zoals bijvoorbeeld de overleggen rondom risicovolle jeugd, evenementen, veiligheid en zorg, etc. Het team Veiligheid is de linking pin tussen bovenstaande gremia.

7.3 Planning en control

De beleidscyclus veiligheid bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het Integraal Veiligheidsplan wordt eens in de vier jaar opgesteld.
- Er wordt 1x in de twee jaar een uitvoeringsprogramma opgesteld; dat betekent dat er nu een uitvoeringsprogramma voor 2013-2014 wordt opgesteld en dat eind 2014 een nieuw uitvoeringsprogramma wordt opgesteld voor de periode 2015-2016.
- De wijkprogramma's, met input over veiligheid op wijkniveau, worden iedere vier a vijf jaar opgesteld, waarbij jaarlijks de veiligheidscijfers op stedelijk en wijkniveau worden gemonitord.
- De uitvoering loopt permanent door en wordt, waar noodzakelijk, bijgestuurd.
- Eens in de vier jaar vindt er een evaluatie plaats van het gevoerde beleid; dit is dan weer input voor het nieuwe integrale veiligheidsplan.

Cijfers

De gemeente Enschede is gebruiker van de landelijke Veiligheidsmonitor (IVM) en krijgt daarmee jaarlijks, op stedelijk niveau, cijfers over de veiligheidsbeleving van bewoners en andere subjectieve veiligheidsgegevens, zoals bijvoorbeeld vermijdingsgedrag en slachtofferschap.

De wens bestaat op frequent, maandelijks cijfers te genereren over de veiligheidssituatie in Enschede. Hierbij gaat het om de objectieve gegevens, zoals het aantal delicten, meldingen, etc. Op deze manier kan de lokale driehoek en de gemeente haar regierol ten aanzien van het handhaven van de openbare orde en de integrale veiligheid en op een adequate wijze invullen en daar waar nodig, bijsturen.

Één maal per jaar is er vervolgens een overzicht, waarin zowel de objectieve als de subjectieve gegevens bij elkaar komen. De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over de veiligheidssituatie in Enschede.

7.4 Communicatie

Bij communicatie over veiligheid gaat het niet alleen om objectieve informatieoverdracht maar ook over gedragsbeïnvloeding. Mensen moeten zich veilig in het verkeer gedragen en bij een ramp op een veilige manier reageren. Burgers, ondernemers, andere instellingen moeten weten wat ze kunnen doen om bij te dragen aan hun eigen veiligheid en de veiligheid van anderen.

In de media is veelvuldig aandacht voor (on)veiligheid. Niet alleen bij incidenten maar ook n.a.v. bestuurlijke besluiten. Bij integraal veiligheidsbeleid past integrale communicatie. In strikte zin gaat het hier om interne communicatie, gericht op afstemming onder partners en het waarborgen van hun betrokkenheid bij veiligheidsthema's. Uitgangspunt is om door actief, tijdig, gericht en bij herhaling te laten zien wat de gemeente en haar partners doen om Enschede veiliger te maken zowel de beleving van (on)veiligheid en de kennis van het eigen handelingsperspectief gunstig te beïnvloeden.

Om structuur aan te brengen in de communicatie en strategische inzet mogelijk te maken wordt afzonderlijk per thema aandacht besteed aan communicatie. Hierin wordt specifiek ingegaan op de betekenis van communicatie, i.e. op welke manier het bijdraagt aan de doelstellingen die zijn geformuleerd op de afzonderlijke veiligheidsdomeinen uit dit beleidskader.

De verantwoordelijkheid voor het communicatiebeleid en de uitvoering ervan berust bij de afdeling Communicatie van de gemeente Enschede in afstemming met de Programmamanager veiligheid.

8. Financiën

In dit hoofdstuk vindt u een globaal overzicht van de huidige beschikbare middelen en een globale raming van de kosten van extra inzet op de voorgestelde speerpunten aan de hand van projecten/initiatieven.

De ambities en aanpak van de gestelde prioriteiten kunnen gerealiseerd worden, mits:

- Het liquide saldo van de SPVE van ca. € 270.000,- beschikbaar wordt gesteld aan het Programma Veiligheid. De gemeenteraad is over de bestemming van deze geleden geïnformeerd op 12 februari jl. Daarin stond vermeld dat het college voornemens is om over de inzet van dit bedrag te beslissen bij de besluitvorming rondom het Integraal Veiligheidsplan. Alleen dan kunnen de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma (uitwerking van het IVP) worden gerealiseerd.
- De huidige inzet op verschillende onderwerpen binnen het thema veiligheid bekostigd blijven worden vanuit de programma's of andere veiligheidspartners, zoals nu reeds gebeurt, bijvoorbeeld als het gaat om huiselijk geweld, preventie jeugd, etc. Het Programma Veiligheid kent naast een beperkte personele inzet een beperkt eigen budget van circa 200.000 euro voor de reguliere taken. Om inzet ten aanzien van belangrijke veiligheidsissues te kunnen blijven waarborgen, zal gezamenlijk met de veiligheidspartners bezien moeten worden welke mogelijkheden er zijn. In dit kader zal onder meer gekeken worden naar een bijdrage van de politie aan het cameratoezicht. Wij hebben hiervoor, in het kader van veranderen en bezuinigen, een structurele bijdrage van 50.000 euro begroot.

Budget uitvoering prioriteiten

Gelet op het beperkte budget en alle voorgaande informatie willen we de volgende projecten/activiteiten oppakken:

- Preventie/aanpak high impact crimes
- Preventieproject huiselijk geweld
- Stedelijke uitrol aanpak Jeugdoverlast en –criminaliteit
- Project Verbeteren Informatie- en monitoringssystemen
- Project Innovatie/ toekomstbestendige stad
- Project tegengaan van heling
- Project analyses georganiseerde criminaliteit (RIEC) en aanpak

Hiervoor hebben we € 270.000,- nodig. Over besteding en verantwoording van het uitvoeringsprogramma wordt de raad via de reguliere IPC-cyclus geïnformeerd.

NB: bovenstaande projecten worden opgepakt in de periode van dit beleidsdocument 2013-2016.